

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

Факультет спеціальної та інклюзивної освіти

“Затверджено”

На засіданні Приймальної комісії
НПУ імені М. П. Драгоманова
протокол № 5 від «18» лютого 2019 р.
Голова Приймальної комісії
Андрущенко В. П.

“Рекомендовано”

Вченою радою факультету
протокол № 5 від «24» січня 2019р.
Голова Вченої ради
Щермет М. К.

**Програма додаткового вступного випробування
для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ступеня магістра
на базі здобутого ступеня бакалавра/магістра/освітньо-кваліфікаційного рівня
спеціаліста**

галузь знань _____ 01 Освіта/Педагогіка _____
(шифр, назва)

спеціальність _____ 016 Спеціальна освіта (за нозологіями) _____
(шифр, назва)

освітні програми Олігофренопедагогіка і логопедія, олігофренопедагогіка і практична психологія, олігофренопедагогіка. Логопедія і практична психологія, діагностико-консультативна логопедія, логопедія. Тифлопедагогіка і практична психологія, діагностико-консультативна тифлопедагогіка, тифлопедагогіка. Сурдопедагогіка і практична психологія, діагностико-консультативна сурдопедагогіка, сурдопедагогіка та інклюзивне навчання. Ортопедагогіка та реабілітування, діагностико-консультативна ортопедагогіка, ортопедагогіка та інклюзивне навчання
(назва)

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

У Державній національній програмі “Освіта” (Україна XXI століття) наголошується на необхідності розвитку і самореалізації особистості як головної умови навчання, виховання, інтеграції та адаптації підростаючого покоління у суспільстві.

Демократизація і гуманізація суспільства зумовлюють актуалізацію проблеми пошуку та залучення до арсеналу педагогічних засобів корекції дітей з особливими освітніми потребами інтерактивних методів корекційно-виховної роботи, використання сучасних технологій у навчальному та виховному процесі.

У зв'язку з цим роль корекційно-виховної діяльності в умовах спеціальних загальноосвітніх закладів потребує нового її усвідомлення як у контексті формування загальнолюдських, так і національних цінностей осіб з особливими освітніми потребами.

Програму додаткового вступного випробування зі спеціальності 016 Спеціальна освіта (за нозологіями) розроблено на основі навчальної програми з дисципліни «Вступ до спеціальності «Корекційна освіта» і педагогічна деонтологія» відповідно до навчального плану ступеня «Бакалавр».

Мета додаткового вступного випробування – перевірка рівня теоретичної та практичної підготовки абітурієнтів на базі здобутого ступеня бакалавра, магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста.

Абітурієнт повинен знати:

- вплив біологічних чинників на подальший психічний розвиток дитини з особливими освітніми потребами;
- наявні відхилення у розвитку дитини для створення спеціальних умов навчання та виховання;
- типи дизонтогенетичного розвитку, загальні та специфічні особливості дітей з особливими освітніми потребами;
- принципи організації та функціонування спеціальних загальноосвітніх

закладів різних типів;

- методи, прийоми навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами, з урахуванням їх пізнавальних можливостей та перспективи розвитку;
- специфіку роботи корекційного педагога;
- деонтологічну позицію щодо дітей з особливими освітніми потребами.

Абітурієнт повинен уміти:

- розкрити сутність корекційної педагогіки та деонтології як самостійних галузей у системі педагогічних наук, їх зв'язок з іншими науками;

- розрізняти основні категорії дітей з особливими освітніми потребами;

- диференціювати систему спеціальних закладів: навчально-реабілітаційних центрів, інклюзивно-ресурсних центрів, спеціальних та інклюзивних класів, акцентуючи увагу на особливостях навчально-виховної роботи з різними категоріями дітей;

- розкрити вплив фахівця-корекційного педагога на усвідомлення сімейних проблем, соціально-реабілітаційні аспекти деонтології.

Програма визначає перелік тем, список основної і додаткової літератури, критерії оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 016 Спеціальна освіта (за нозологіями).

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТА НА ДОДАТКОВОМУ ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ

<i>За шкалою університету</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта</i>
<i>0-99 бали</i>	<i>Низький</i>	Абітурієнт не усвідомлює змісту питання білету, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Наявна повна відсутність уміння міркувати.
<i>100-139 балів</i>	<i>Задовільний</i>	Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Абітурієнт поверхово володіє умінням міркувати, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту запитання.
<i>140-</i>	<i>Достатній</i>	У відповідях на питання білету допускаються деякі неточності

169 балів		або помилки непринципового характеру. Абітурієнт демонструє розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу властивостей. Помітне прагнення абітурієнта логічно розмірковувати при відповіді на питання білета.
170-200 балів	Високий	Абітурієнт дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету. Його відповіді свідчать про розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них.

Якщо абітурієнт під час творчого конкурсу набрав від 0-99 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до НПУ імені М. П. Драгоманова.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

I. Загальні питання психокорекційної педагогіки	
Тема 1. Предмет, завдання і методи психокорекційної педагогіки	
Зміст теми:	
☐	<i>Психокорекційна педагогіка – галузь педагогічної науки.</i>
☐	<i>Предмет і завдання психокорекційної педагогіки.</i>
☐	<i>Основні методи психокорекційної педагогіки.</i>
☐	<i>Зв'язок психокорекційної педагогіки із суміжними науками.</i>
Тема 2. Загальна характеристика дітей з особливими освітніми потребами	
Зміст теми:	
☐	<i>Теорія Л.С. Виготського про складну структуру розвитку дітей з особливими освітніми потребами.</i>
☐	<i>Компенсація та корекція розвитку дітей з особливими освітніми потребами.</i>
☐	<i>Обґрунтування необхідності корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.</i>
☐	<i>Критерії відбору дітей до загальноосвітніх та спеціальних закладів освіти.</i>
Тема 3. Загальна характеристика дітей з інтелектуальними порушеннями	

Зміст теми:

- Сутність поняття «діти з інтелектуальними порушеннями».*
- Класифікація інтелектуальних порушень.*
- Причини виникнення інтелектуальних порушень у дітей.*
- Загальна характеристика типів спеціальних загальноосвітніх закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями.*

II. Діти з порушеннями мовлення, із сенсорними порушеннями

Тема 1. Характеристика дітей із сенсорними порушеннями

Зміст теми:

- Діти з порушеннями слуху.*
- Роль слуху в розвитку дитини.*
- Характеристика категорій дітей з порушеннями слуху.*
- Методи дослідження слуху.*
- Причини порушення слухової функції.*
- Характеристика умов від яких залежить рівень мовленнєвого розвитку дітей з порушеннями слуху.*
- Групи дітей з порушеннями слуху за рівнем мовленнєвого розвитку*
- Можливості розвитку дітей з порушеннями слуху*
- Діти з порушеннями зору.*
- Значення зорового аналізатора у розвитку дитини.*
- Причини, ступінь та види порушення зору.*
- Соціальна адаптація дітей з порушеннями зору.*
- Профілактика порушень зору у дітей.*
- Загальна характеристика типів спеціальних загальноосвітніх закладів для дітей з порушеннями слуху та зору.*
- Характеристика дітей з порушеннями зору.*
- Особливості навчально-виховної роботи з дітьми з порушеннями зору.*
- Профілактика порушень зору у дітей.*
- Перспективи трудової діяльності і самостійного життя дітей з порушеннями зору.*

Тема 2. Діти з порушеннями мовлення

Зміст теми:

- 1. Фактори, що зумовлюють мовленнєві порушення.*
- 2. Характеристика класифікацій мовленнєвих порушень.*
- 3. Особливості впливу мовленнєвих порушень на розвиток дитини.*
- 4. Рівні загального недорозвинення мовлення.*
- 5. Характеристика порушень усного мовлення.*
- 6. Характеристика порушень писемного мовлення.*
- 7. Загальна характеристика типів спеціальних загальноосвітніх закладів для дітей з порушеннями мовлення.*

III. Характеристика дітей з затримкою психічного розвитку, з порушеннями опорно-рухового апарату, поведінки, комплексними порушеннями, дітей з розладами аутистичного спектру

Тема 1. Діти з затримкою психічного розвитку

<p><i>Зміст теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Поняття «затримка психічного розвитку» та її класифікація.</i> 2. <i>Причини виникнення затримки психічного розвитку дитини.</i> 3. <i>Особливості розвитку дитячої психіки.</i> 4. <i>Деякі особливості корекційно-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах для дітей з затримкою психічного розвитку.</i>
<p>Тема 2. Діти з порушенням опорно-рухового апарату, поведінки, комплексними порушеннями</p>
<p><i>Зміст теми:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ <i>Діти з порушеннями опорно-рухового апарату.</i> ☐ <i>Етіологія дитячого церебрального паралічу.</i> ☐ <i>Класифікація і форми дитячого церебрального паралічу.</i> ☐ <i>Особливості розвитку фізичного стану та мовлення у дітей з дитячим церебральним паралічем.</i> ☐ <i>Діти з порушеннями поведінки.</i> ☐ <i>Діти з комбінованими порушеннями.</i>
<p>Тема 4. Загальна характеристика дітей з розладами аутистичного спектру.</p>
<p><i>Зміст теми:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ <i>Характеристика дітей з розладами аутистичного спектру.</i> ☐ <i>Причини виникнення розладів аутистичного спектру в дітей.</i> ☐ <i>Особливості розвитку мовлення та мислення у дітей з розладами аутистичного спектру.</i> ☐ <i>Корекційний вплив на розвиток дітей з розладами аутистичного спектру.</i>
<p style="text-align: center;">ІV. Предмет, завдання і методи деонтології. Соціально-педагогічна віктимологія.</p>
<p>Тема 1. Предмет, завдання і методи деонтології</p>
<p><i>Зміст теми:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ <i>Деонтологія як наука.</i> ☐ <i>Предмет і завдання деонтології.</i> ☐ <i>Методи педагогічної деонтології.</i> ☐ <i>Зв'язок деонтології із суміжними науками.</i> ☐ <i>Професійні вимоги до педагога: мета діяльності педагога; етичний кодекс фахівця; права і обов'язки педагога.</i>
<p>Тема 2. Соціально-педагогічна віктимологія</p>
<p><i>Зміст теми:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ <i>Віктимологія – галузь соціальної педагогіки.</i> ☐ <i>Жертви несприятливих умов соціалізації.</i> ☐ <i>Визначення понять «віктимогенність», «віктимізація», «віктимність».</i> ☐ <i>Напрямки і форми роботи з різними групами людей, що стали жертвами соціалізації: сироти; інваліди; бездомні, переселенці.</i>
<p>Тема 3. Сім'я і школа – головний об'єкт педагогічної роботи</p>
<p><i>Зміст теми:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ <i>Характеристика сім'ї.</i> ☐ <i>Соціальні проблеми сучасної сім'ї.</i> ☐ <i>Виховання дітей у сім'ї.</i>

- Роль школи у процесі соціалізації особистості.
- Система і загальна характеристика соціальних служб в Україні.
- Соціальна робота із «групами ризику»:
- Характеристика класифікацій соціальних служб.
- Положення про діяльність співробітників соціальних служб.
- Категорії людей, які віднесені до “групи ризику”.
- Соціальна робота з різними категоріями людей.

4. Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.

5. СТРУКТУРА ЗАВДАННЯ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М.П.ДРАГОМАНОВА Факультет спеціальної та інклюзивної освіти

Ступінь : «Магістр»

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 016 Спеціальна освіта
(за нозологіями)

Додаткове вступне
випробування

Освітня програма: Олігофренопедагогіка і логопедія, олігофренопедагогіка і практична психологія, олігофренопедагогіка. Логопедія і практична психологія, діагностико-консультативна логопедія, логопедія. Тифлопедагогіка і практична психологія, діагностико-консультативна тифлопедагогіка, тифлопедагогіка. Сурдопедагогіка і практична психологія, діагностико-консультативна сурдопедагогіка, сурдопедагогіка та інклюзивне навчання. Ортопедагогіка та реабілітування, діагностико-консультативна ортопедагогіка, ортопедагогіка та інклюзивне навчання
На базі ступеня: «Бакалавр», «Магістр», освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №1

1. Зміст і завдання корекційної роботи з дітьми з розладами аутистичного спектру.
2. Роль школи у процесі соціалізації особистості.
3. Особливості впливу мовленнєвих порушень на розвиток дитини.

Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ ім. М. П. Драгоманова

Протокол № 5 від «18» лютого 2019 р.

Голова фахової комісії _____

Підпис

/ Шеремет Марія Купріянівна /

Прізвище, ім'я, по-батькові

6. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Боскис Р. М. Глухие и слабослышащие дети. – М.: Изд-во АПН РСФСР, 1963.
2. Дефектологічний словник: навчальний посібник / за ред. В. І. Бондаря, В. М. Синьова. - К. : МП «Леся», 2011. – 528 с.
3. Діти із затримкою психічного розвитку та їх навчання: Навчальний посібник для педагогів і шкільних психологів / Т. Д. Ілляшенко, Н. А. Бостун, Т. В. Сак. – К.: ІЗМН, 1997. – 128 с.
4. Єременко І.Г. Олігофренопедагогіка. – К., 1985.
5. Єременко І.Г., Вавіна Л.С., Мерсіянова Г.М. Диференційоване навчання в допоміжній школі. – Київ: Рад. Школа, 1978.- 142с.
6. Єременко І.Г., Турчинська В.Є. Готовність розумово відсталих дітей до навчання в допоміжній школі. - К.: Рад. школа, 1981-101с.
7. Затримка психічного розвитку у дітей: Метод. рекомендації / Укл. Т. Д. Ілляшенко, М. В. Рождественська. – К.: ІЗМН, 1996. – 96 с.
8. Земцова М. И. Учителю о детях с нарушениями зрения. – М.: Просвещение, 1973. – 159 с.
9. Ілляшенко Т.Д., Обухівська А.Г., Романенко О.В., Скрипка Н.С. Корекція психосоціального розвитку дітей з церебральним паралічем у реабілітаційному центрі. Навчально-методичний посібник. / Т.Д.Ілляшенко, А.Г. Обухівська, О.В. Романенко, Н.С. Скрипка – К.: Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи АПН України, 2003. – 155 с.
10. Колесник І. П. , Кравець Н. П. Робота з розумово відсталими дітьми – сиротами . К. - : Вид-Во НПУ імені Н. П. Драгоманова, 2014. – 84 с.
11. Лебединская К. С., Никольская О. С., Баенская Е. Р. и др. Дети с нарушениями общения: Ранний детский аутизм. – М., 1989.
12. Логопедія. Підручник, друге видання, перероблене та доповнене / За ред. М. К. Шеремет. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 672 с.
13. Методичні рекомендації до вивчення особливостей інтелектуального дефекту у дітей з церебральним паралічем / Укл. М. В. Рождественська. – К.: ІЗМН, 1996. – 40 с.
14. Мещеряков А. И. Слепоглухонемые дети. Развитие психики в процессе формирования поведения. – М.: Педагогика, 1974.

15. Миронова С. П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник/ С. П. Миронова. – Кам'янець – Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. – 312 с.
16. Миронова С. П. Олігофренопедагогіка. Компактний навчальний курс: Навчальний посібник.- Кам'янець – Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2008. – 204 с.
17. Мустаева Ф. А. Основы социальной педагогики: Учебник для студентов высших педагогических учебных заведений – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Академический проект, 2001. – 416 с.
18. Основы спеціальної дидактики / За ред. доктора пед. наук, професора І. Г. Єременка – 2-е вид. – К.: Рад.школа, 1986. – 200 с.
19. Основы специального обучения слабослышащих детей. / Под ред. Р. М. Боскис. – М.: Просвещение, 1977.
20. Синьов В. М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка : [підручник для вищих закладів освіти] / Віктор Миколайович Синьов. - К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. – Ч. 1. – 238 с.
21. Синьов В. М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка : [підручник]. Навчання і виховання дітей. Ч. 2. / Віктор Миколайович Синьов. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009.– 224 с.
22. Синьов В. М. Психологія розумово відсталої дитини: підручник / В. М. Синьов, М. П. Матвєєва, О. П. Хохліна. – К. : Знання, 2008. – 359 с.
23. Синьов В. М. Розумова відсталість як педагогічна проблема : [навчальний посібник] / Віктор Миколайович Синьов. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. - 118 с.
24. Синьов В. М. Соціально-правовий захист дітей з вадами розумового розвитку : [навчальний посібник] / В. М. Синьов, Б. І. Андрусиншин. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. - 176 с.
25. Синьов В. М., Коберник Г. М. Основы дефектологии: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1994. – 143 с.
26. Синьов В. М., Матвєєва М. П., Хохліна О. П. Психологія розумово відсталої дитини: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 359 с.

27. Синьова Є.П., Федоренко С.В. Тифлопедагогіка: підручник.-К.;2009.- 325 с.
28. Студенти з порушеннями опорно-рухового апарату в інтегрованому навчальному закладі. Нариси до методики організації інтегрованого навчання молоді з порушеннями опорно-рухового апарату в умовах професійної освіти. Навчально-методичний посібник / Шевцов А.Г., Єжова Т.Є., за заг. наук. ред. Шевцова А.Г. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. – 100 с.
29. Сурдопедагогіка. Хрестоматія [Текст] : [в 3 т.] / за ред. Л. І. Фомічової ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016 . - ISBN 978-966-931-062-0 (заг. номер).
30. Тетерский С. В. Введение в социальную работу: Учебное пособие. – М.: Академический проект, 2000. – 496 с.
31. Феоктисова В. А. Хрестоматия по истории тифлопедагогтики. – М.: Просвещение, 1981. – 168 с.
32. Шульженко Д. І. Аутизм – не вирок / Діна Іванівна Шульженко. – Львів : Кальварія, 2010. – 224 с.
33. Шульженко Д. І. Корекційна роль педагога в сімейному вихованні розумово відсталих дітей / Діна Іванівна Шульженко // Питання догляду за особами з розумовою відсталістю в сучасній дефектології. – К. : « ДІА», 2007. – С. 7 – 28.
34. Шульженко Д. І. Рання педагогічна корекція. Розділ 6. // Попередження ранньої інституалізації дітей з синдромом Дауна віком до п'яти років : [методичні рекомендації для фахівців] / Д. І. Шульженко, О. Г. Бондаренко, О. Б. Куц. - К., 2002. – С. 96 – 119.

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова - www.npu.edu.ua (elib@npu.edu.ua)